

СУ „Васил Левски“

7650 гр. Дулово, обл. Силистра, ул. „Кирил и Методий“ № 11,
тел.0864/ 22267; su-dulovo.com; e-mail: info-1900301@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

СТЕЛИЯН ТОТЕВ

Директор на СУ „Васил Левски“

гр. Дулово

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ ЗА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2024- 2025 ГОДИНА

Програмата е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол 7 / 10.09.2024 г. и е утвърдена със Заповед № ПД-02-688 / 10.09.2024 г. на директора на училището

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал.1, т. 9 от ЗПУО

Въведение:

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално–икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на СУ „Васил Левски“ гр. Дулово за превенция на ранното напускане на образователната система:

- ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
- НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ
- ЗАКОН ЗА МЛАДЕЖТА
- СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВЯНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА
- КОНВЕНЦИЯ ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Програмата акцентира върху:

1. Мерки свързани с превенцията на риска от отпадане от училище.
2. Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образование.
- 3.

ПРИНЦИПИ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО НА УЧЕНИЦИ

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици се базира на основни принципи на приобщаващото образование:

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активизиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;
- Учениците трябва да бъдат стимулирани да участват активно в образователния процес;

Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионално развитие на децата и младите хора в България.

СУ „Васил Левски“

7650 гр. Дулово, обл. Силистра, ул. „Кирил и Методий“ № 11,
тел.0864/ 22267; su-dulovo.com; e-mail: info-1900301@edu.mon.bg

Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилията им за справяне с това явление.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения. Здравният статус и достъпът до услуги и ресурси, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование.

Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище и техните семейства и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за отпадане от училище са многообразни и не се проявяват изолирано, а въздействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало от училище.

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са различни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия.

Анализирайки проблема констатирахме, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат неуважителните отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане.

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини.
2. Социални причини.
3. Етнокултурни причини.
4. Образователни причини.
5. Институционални причини.
6. Причини свързани със здравния статус.
7. Психологически причини.

- Социално-икономически причини: ниски доходи, лошото качество на живот на определени социални слоеве, поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра, използване на детето като трудов ресурс;

- Образователни причини: слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище, затруднения при усвояването на учебния материал, наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др. ;

- Етнокултурни причини: по-ниска ценност на образованието, по ранното встъпване в брак и др. ;

- Психологически причини: неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение от натрупания училищен опит и др.

СУ „Васил Левски“

7650 гр. Дулово, обл. Силистра, ул. „Кирил и Методий“ № 11,
тел.0864/ 22267; su-dulovo.com; e-mail: info-1900301@edu.mon.bg

- Институционални причини: като такива могат да квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище и др.;
- Причини свързани със здравния статус: в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на детските градини и училищата за приобщаването на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование;

В СУ „Васил Левски“ застрашени от отпадане са основно ученици, които имат неуважителни отсъствия и през последните години се наблюдават такива случаи. Ограничаването им и трайното намаляване се дължи на последователната политика на образователната институция подчинена на принципите за:

- всеобхватност на дейностите – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, ранна диагностика, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес;
- публичност и прозрачност на цялостната политика – чрез интернет страницата на училището, добрите практики и документирани на проблемните и рискови ситуации;
- обратна връзка с институции, родители, педагогически съветник, психолози, класни ръководители, учители и ученици;
- идентифициране на рисковите фактори – доклади, анализи на педагогическия съветник, училищните психолози и класните ръководители;

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно отпадане на ученици от идентифицираните рискови групи в училище.
2. Подобри резултати от НВО, ДЗИ, олимпиади и осигурена образователна и личностна подкрепа на всеки ученик.

Политиките и мерките, които СУ „Васил Левски“ предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете. В училището се акцентира върху силните страни на всеки ученик, което подпомага личностното му развитие.

Политики и мерки в СУ „Васил Левски“, произтичащи от:

Семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище, поради страх от социална изолация, по-ниска самооценка, невъзможност към адаптиране към учебния процес и останалите ученици.

Мерки: Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез редица дейности за приобщаване на децата със специални образователни потребности, децата от ромски произход, както и изоставени от семейства, заминали за чужбина.

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставане на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата и трудовата социална обстановка.

СУ „Васил Левски“

7650 гр. Дулово, обл. Силистра, ул. „Кирил и Методий“ № 11,
тел.0864/ 22267; su-dulovo.com; e-mail: info-1900301@edu.mon.bg

Мерки: Ежеседмични контакти от класните ръководители с родителите/настойниците на учениците, включване на училищния медиатор при необходимост за установяване на контакт, консултации с педагогическия съветник и училищните психолози, сътрудничество с Отделите за закрила на детето и други институции, а при необходимост при прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.

3. Недостатъчна образованост на родителите и липса на контрол върху цялостното развитие на ученика. Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през деня и подготовката на ученика за следващия ден – домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи.

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната организация в училище, провеждане на срещи на тези родители с ръководство, класни ръководители, педагогически съветник, училищния психолог, мотивиране, консултиране и приобщаване към училищната общност.

4. Чести конфликти между агресивни родители, negliжиране и насилие над детето – побой, домашно насилие, развод и др.

Мерки: Сътрудничество с „Отдела за закрила на детето“ и други институции.

5. Социално слаби семейства.

Мерки: Оказване на социална помощ чрез получаване на социални стипендии. За учениците от 1 до 7 клас има осигурени безплатни учебници, а за тези от 1 до 4 клас има и безплатна закуска или плодове. В училището функционира училищен стол, който се ползва за обедно хранене.

6. Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.

Мерки: Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тийнейджърите за сексуалното им развитие, провеждане на обучение от Център по семейно планиране: „Пубертет, юношество и съзряване“, осигуряване на възможност за продължаването на прекъснатите училище в самостоятелна форма на обучение.

Други по-важни мерки и дейности, залегнали в програмата на СУ „Васил Левски“ за превенция на ранното напускане на училище са:

1.1 Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците:

- Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи.

- Обобщаване всяка седмица на информацията за отсъствията на учениците от класните ръководители. При натрупване на неуважителни отсъствия на ученик – информиране на родителите от класния ръководител за изясняване причините за отсъствията.

1.2 Координиране на действията на класните ръководители с тези на педагогическия съветник, училищния психолог и училищното ръководство.

1.3 Запознаване на учениците с правилника на училището от класните ръководители още в първия учебен час.

1.4 Разглеждане в ЧК на теми свързани :

- с превенция на насилието;

- с неправомерните действия, характерни за малолетните и непълнолетните ученици;

- опасностите от сърфиране в интернет както и други рискови прояви, които могат да застрашат децата и да доведат до отпадането им от училище;

- теми свързани с гражданското образование /здравно образование и възпитание/.

СУ „Васил Левски“

7650 гр. Дулово, обл. Силистра, ул. „Кирил и Методий“ № 11,
тел.0864/ 22267; su-dulovo.com; e-mail: info-1900301@edu.mon.bg

1.5 Системно подпомагане на ученическия колектив за създаване на екипност - провеждане на тренинги за създаване на екипност, доверие, подобряване на модела на общуване и изграждане на толеранс - от педагогическия съветник и училищния психолог.

1.6 Подпомагане адаптирането на учениците от петите класове от начален към прогимназиален етап на обучение, чрез провеждане на тренинги – за адаптация и екипност и осъществяване на плавен преход между различните етапи на образование, чрез участие по различни проекти.

1.7 Утвърждаване на позитивна дисциплина – използване на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

1.8 Развитие на училищната общност – превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.

1.9 Провеждане на изнесено обучение по социални умения и работа в екип с учениците от подготвителните класове, с цел по бързото и по лесното им адаптиране в новата среда на училището.

1.10 Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище.

1.11 Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти – обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи ученици с цел повишаване на ефективността на педагогическите подходи.

1.12 По – голяма атрактивност на преподавания материал чрез интерактивни методи, електронни уроци, онагледяване, практическа насоченост.

1.13 Осигуряване на всеки застрашен от отпадане ученик поради слаби оценки и невъзможност да покрие държавните образователни стандарти на консултации по съответните предмети по утвърден график, както и допълнителна работа с тези ученици през ваканциите.

1.14 Занимания по интереси – за развитие на способностите и на компетентностите на учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравно образование, както и придобиване на умения за лидерство.

1.15 Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извънучебни дейности: училищни турнири, спортни състезания, едномесечни екскурзии, зелени училища, образователен театър, посещение на изложби и концерти и др.

1.16 Поощряване с морални и материални награди.

1.17 Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава /наставничество /.

1.18 Консултиране на застрашените от отпадане ученици с педагогическия съветник или с училищния психолог.

1.19 Кариерно развитие: Много важни са дейностите свързани с професионалното ориентиране и кариерното развитие на учениците. За тази цел Центъра за кариерно развитие през 2023 -2024 учебна година ще проведе с всички ученици от 1 до 12 клас ЧК, в който по подходящ начин ще бъдат запознати с интересни и желани професии. По този начин учениците застрашени от отпадане могат да определят професията, която им допада. Това ще ги мотивира за по-добри учебни постижения и за оставане в училище.

1.20 Библиотечно-информационно обслужване – в училището се осигурява чрез училищната библиотека, която гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

1.21 Подобряване възможностите на обучение на деца със СОП. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностното развитие. В зависимост от оценката на индивидуалните потребности на ученика от екипа за подкрепа за личностно развитие. Екипът включва – педагогическият съветник, училищен психолог, ресурсни учители, логопед,

СУ „Васил Левски“

7650 гр. Дулово, обл. Силистра, ул. „Кирил и Методий“ № 11,
тел.0864/ 22267; su-dulovo.com; e-mail: info-1900301@edu.mon.bg

учителите по съответните предмети както и класните ръководители. Координатор по дейностите за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие се избира в началото на всяка учебна година със заповед на директора.

1.22 Включване на родителската общност за повишаване на активността и сътрудничеството с училищното ръководство. Мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителските общности.

- Работа с деца/ученици и семействата им преди възникване на проблеми и рискове;
- Повишаване чувствителността на родителите към нуждите на децата и развитие на умения за тяхното посрещане.
- Конкретизиране на правилника на училището в частта му за налагане на наказания на учениците (брой отсъствия – вид наказание).
- Запознаване на родителите с правилника на училището и възможностите, които то дава за обучение и възпитание на децата.
- Съгласуване на дейностите с ОЗД, МКБППМН, ДПС.
- Осигуряване на индивидуални часове за консултация за подпомагане на изоставащите деца.
- Санкциониращи мерки–спиране на социалните помощи, ако детето не посещава редовно училище.
- Специализирана педагогическа подкрепа за изоставащите и застрашени от отпадане.
- Използване на целодневна форма на обучение- 1. -7 клас.
- Осигуряване на средства за приобщаване на изоставащите и застрашени от отпадане към извънкласните форми на училищен живот.
- Развитие на разбирането на детето за постигане на по-голяма отговорност за собственото му поведение.
- Подкрепа на децата/учениците да направят информиран избор за своите постъпки и отношение към света.
- Развитие на умения за взаимопомощ и приемане на различията.
- Организиране на кампании за повишаване на осведомеността на родители относно ползите от това детето да посещава училище.

1.23 Сътрудничество с различни организации – Дирекция „Социално подпомагане”, Отдел за закрила на детето, ЦСРИ, ЦОП, ДПС- гр. Дулово др.

1.24 Отчет на дейностите и мерките по програмата.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

№	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНИК	СРОК
1.	Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците	кл. ръководители, пед. съветник, психолог, учители, родители	Постоянен
2.	Идентифициране на деца в риск от отпадане	Класен ръководител пед. съветник, психолог	Постоянен
3.	Индивидуална работа от страна на Учители и класни ръководители със застрашени от отпадане ученици (в часовете за консултации)	учители, класни ръководители	Постоянен
4.	Провеждане на разговори и индивидуални консултации с ученици на педагогическия съветник и класния ръководител	педагогически съветник психолог класни ръководители	Постоянен
5.	Екипна работа на учители по класове	учители	Постоянен

СУ „Васил Левски“

7650 гр. Дулово, обл. Силистра, ул. „Кирил и Методий“ № 11,
тел.0864/ 22267; su-dulovo.com; e-mail: info-1900301@edu.mon.bg

6.	Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП	ресурсен учител, психолог, логопед	Постоянен
7.	Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището	учители, директор	Постоянен (ежемесечно)
8.	Среци и празници на ученици. Организиране участието на учениците в извънучилищни дейности и извънкласни клубове по интереси	учители	Постоянен
9.	Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците чрез ученическите книжки и функционирането на електронен дневник	класни ръководители	Постоянен
10.	Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности	класни ръководители	Ежемесечно
11.	Своевременно уведомяване ДСП, отдел „Закрила на детето“ за ученици, допуснали повече от 5 неуважителни отсъствия	класни ръководители,	
12.	Планиране и осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на класните ръководители по Наредба № 15 за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти: - анализ и оценяване на рисковите фактори за отпадане на ученици - ученици със слаб успех, лоша дисциплина, отсъствия, набелязани мерки от класните ръководители.	Директор Зам.- директори	Постоянен
13.	Въвеждане на иновативни практики и интерактивни методи на преподаване за повишаване равнището на грамотност на учениците.	Педагогическия колектив	Постоянен
14.	Провеждане на беседи в ЧАСА НА КЛАСА – за кибер-тормоз, трафик на хора и др.	Класните ръководители	Постоянен
15.	“ НП „Информационни и комуникационни технологии в системата на училищното и предучилищното образование“ ОПНОИР	Училищното ръководство, учители, екип за подкрепа на личностното развитие Училищното ръководство, учители, екип за подкрепа на личностното развитие Екип за подкрепа на личностното развитие училището Училищното ръководство	2024/2025

